

25 december 2017 Kwetsbaar als een kind

Lezingen: Lucas 2 en Johannes 1 : 1 – 8

Het is weer kerst. We kunnen er niet aan ontkomen. De versierde straten, winkels en huizen. De deuntjes met de bekende kerstliederen in de winkelcentra, winkels die extra open zijn. Kerst doet een speciaal beroep op ons gevoel. En vooral de kerstreclames. Ik vond het opvallend dit jaar. Hoeveel reclames gingen over mensen die gezellig bij elkaar kwamen, over samen kerst vieren. Moeilijke familiekwetsies allemaal even aan de kant geschoven. Ik las in deze periode een interview met een gezinstherapeut. Zij vertelde dat zij nooit rond Pasen acute telefoontjes krijgt ‘dat zoonlief niet mee wil paaseieren zoeken’ of ‘dat schoonmoeder zo ingewikkeld doet met het paasontbijt’. Bij kerst is dit wèl het geval, ruzies rond het kerstdiner: als die er is, kom ik wel op 2e kerstdag. En dan de actie van 3 FM met die ontroerende filmpjes over mensen die elkaar na zoveel jaren weer ontmoeten.

En dan wordt het kerstgevoel ook nog opgeroepen door de tijd van het jaar. Het is donker en koud, je doet ’s avonds vroeg de gordijnen dicht, het zijn momenten om gezellig bij elkaar te zijn.

Maar er is meer. Zoals Freek de Jonge in de kerstboodschap voor dagblad Trouw dichtte:
Blijf het verhaal vertellen.

De wereld kan niet zonder
en ieder pasgeboren kind

is behalve een mysterie
bewijs van het wonder
dat het levens steeds opnieuw begint.

En dat verhaal blijven wij ook hier vertellen. We hebben dat overbekende verhaal van kerst gehoord. Het roept altijd weer vertederende gevoelens op.

De geboorte van een kind is hoopvol, vol verwachting, je bent mét het kind op de toekomst gericht. We hebben wel gehoord dat de omstandigheden verre van gunstig waren. Je zult maar hoogzwanger op reis moeten. Je zult maar, in jouw toestand, geen plek hebben om je te rusten te leggen. Je geboorteplek zal maar een stal zijn, en je wieg een voederbak. Het eerste kraambezoek een stelletje herders, ook niet bepaald mensen van stand. We hebben het allemaal wel gehoord, maar de vertedering, het ontwapenende van het geboorteverhaal, wint het. Het kerstverhaal is een verhaal dat niet kapot is te krijgen.

En vanmorgen hebt u ook een tweede kerstverhaal gehoord. De evangelist Johannes vertelt ons een ander kerstverhaal, zijn geschiedenis van de komst van Jezus Christus in de wereld klinkt heel anders.

Zoals we het net gehoord hebben is het vooral niet het verhaal van Maria en Jozef, van die stal en de voederbak, herdertjes en engelen. Het enige wat je doet denken aan kerstsferen, is het Licht waar Johannes over spreekt.

Johannes geeft ons ook een kerstverhaal, maar dan geheel anders. Een lied, een prachtig stukje taal. Een gedicht dat

misschien nog wel veel meer zeggen kan dan Lucas met zijn stal en de herdertjes. Of in ieder geval iets geheel anders, iets schitterends.

‘In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God.’ Zo begint Johannes. En hij eindigt met: ‘Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader.’ Niets meer en niets minder. Het klinkt op het eerste gehoor als een filosofisch betoog, waarin Johannes wat stoeit met termen als ‘woord’, ‘licht’, ‘getuigen’, ‘naar de wereld komen’ en ‘kinderen van God’.

Maar als je wat beter luistert, ga je als vanzelf denken aan dat prachtige verhaal, waarmee het eerste bijbelboek begint: ‘In het begin schiep God de hemel en de aarde’, en ‘God zei: ‘Er moet licht komen,’ en er was licht. God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis’.

Johannes borduurt zonder twijfel voort op dat mooie scheppingsverhaal uit Genesis 1, het allereerste begin van de bijbel. Voor hem heeft Kerst, ik moet zeggen, de komst van Jezus in deze wereld, daar mee te maken. Sterker nog: Jezus’ komst is nieuwe schepping, nieuw bestaan. Het is God op deze aarde, onder de mensen, als één van ons.

Je kunt je afvragen waarom Johannes het zo gedaan heeft. Dat zullen we nooit te weten komen. Hij gebruikt

in ieder geval een geheel ander soort taal dan de andere evangelisten. Met deze taal, over het Woord dat het leven en licht is voor de mensen, dat schijnt in het donker, laat Johannes zien dat het met Kerst niet zozeer gaat om de geboorte van een kindje in een stal, maar om Gods goedheid en waarheid die nu bij ons woont.

Zo schildert Johannes ons Kerst voor: in een mens van vlees en bloed, één van ons, iemand die we kunnen zien en navolgen, want Hij loopt op dezelfde wegen als wij, daarin kunnen we aflezen wat echt leven is, en wat God met ons voor heeft.

Helend is Jezus allen nabij. Heiland wordt Hij – Heel- maker; reddend is Hij aanwezig in een gebroken wereld. Voor wie in zijn buurt is, is het alsof God zelf aanwezig is. In Hem komt God aan het licht, in Hem is God reddend aan het werk.

Deze Heelmaker, die zijn leven begon als een kwetsbaar kind, doet bij zijn geboorte een appèl op ons.

Hij nodigt ons uit Hem na te volgen op de weg die Hij gaat. En kinderen van het Licht te worden.

Door veel aan te leren zijn wij volwassen geworden. Kerst roept ons echter ook op om weer dingen af te leren en opnieuw kind te worden. Durf je kwetsbare, zachte kant te laten zien. Zoek naar het kind in jezelf, door gewoon: 'er-te-zijn' zoals je bent, door je diepste wezen te zoeken als Kind van God.

Je hoort tegenwoordig nogal eens de kreet 'durf je

kwetsbaar op te stellen'. Het schijnt helemaal bij deze tijd te horen. Blijkbaar is er behoefte aan zo'n geluid in onze tijd. Leven we immers niet in een wereld die gericht is op perfectionisme? Op social media lijken we allemaal een fijn en succesvol leven te hebben – de minder mooie dingen deel je maar liever niet. Op het werk zullen velen niet snel zeggen dat het niet goed gaat – bang dat ze erop worden afgerekend. Ook in relaties vinden mensen het moeilijk open en eerlijk over zichzelf te zijn.

En het gevolg? We hebben al snel een muurtje om ons heen, een verdediging, een façade voor de buitenwereld. Contacten blijven oppervlakkig. 'Hoe gaat het? Goed hoor!'

Toch bevredigt deze houding mensen niet, en dáárom slaat denk ik die kreet aan van 'durf je kwetsbaar op te stellen'. Juist kwetsbaarheid, eerlijk zijn over wat je niet goed kunt en wat je eng vindt, is de basis van liefde en vertrouwen. Tegelijk is het spannend: zul je de ander niet tegenvallen? Je kunt afgewezen worden. Je kwetsbaarheid tonen, het is een sprong in het diepe, en succes is níet gegarandeerd.

Het Johannes-evangelie laat ons zien dat er iets gebeurt, als je zo kwetsbaar durft te leven. Iets wordt anders, nieuw. Het geeft nieuw leven, en schijnt in het donker en het donker kan er niet tegen op. Dat is Kerst!

Kerst als een gebeuren. Het licht is er voor iedereen. Als we dat geloven, dan zijn we kinderen van God geworden.

Kinderen, die niet meer hoeven verdwalen, of struikelen, omdat God onze weg verlicht. Misschien worden wij wel opnieuw geboren met Kerst, worden wij als kwetsbare kinderen.

Wat betekent het dán als we op het spoor van Gods licht gezet zijn?

Door kerst en Johannes verandert onze ochtendkrant niet van inhoud. Die is nog steeds vol met de verhalen van verdriet en ellende.

Ook als kind van het licht gaan ziekte en tegenspoed niet aan ons voorbij.

Tegelijkertijd kunnen we niet in het sombere blijven: juist in de misère van het bestaan zijn wij kind van het licht.

Daar worden we bij tijd en wijle gelukkig aan herinnerd. Zoals de herders, de wijzen, en ook Johannes getuigen zijn, zo zijn wij dat ook voor elkaar, onverwacht soms en niets vermoedend. En om dat voor elkaar te zijn, dát hoort, denk ik, bij het kind van het licht zijn.

Maar dan toch en dan nog is er het geloof dat misschien wel vanmorgen weer opnieuw geboren is; dat God bij ons is komen wonen, mens-geworden is, kwetsbaar en klein, ook omdat het niet anders kan.

Want alleen zo werkt zijn liefde en zijn goedheid.

Niemand heeft ooit God gezien. Maar vandaag vieren we dat Jezus zelf God naar buiten heeft gebracht, dat Hij laat zien wie God werkelijk is.

Zijn leven is begonnen kwetsbaar als een kind.

Durven wij zo ook te leven?

Durven we onze maskers af te leggen? Durven we het aan om vol vertrouwen, vol verwondering en met grote ontvankelijkheid ons over te geven aan dat kwetsbare kind?

Geloven we dat we er mogen zijn zoals we zijn, en respecteren en waarderen we de ander zoals die door God geschapen is? Zoals Jezus ieder mens in zijn/haar waarde liet, en voor hen opkwam als dat nodig was?

Het kind van Bethlehem wist zich op weg naar zijn volwassenheid. altijd Kind van God.

Hij blééf kwetsbaar omdat Hij zijn hart niet verhardde, Hij bleef God trouw en zocht geen uitvluchten..... Hij haakte halverwege niet af, Hij ging zijn weg met God tot het einde toe, al kostte het Hem zijn leven. Trouw aan zijn God en aan het kind in zichzelf kon Hij niet anders dan Hij deed.

Kerstfeest is de uitnodiging aan ons om met het Kind van Bethlehem op weg te gaan. Om samen met Hem opnieuw geboren te worden. En te leven: kwetsbaar als een kind.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger